Suomen Metsästäjäliitto - Finlands Jägarförbund r.y.
Kinturinkuja 4, PL 91
11101 Riihimäki

Eduskunnan ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

E 11/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: E-kirje; Lintudirektiivin tarkistaminen valkoposkihanhen ja merimetson suojelun osalta; ennakkovaikuttaminen

Viite: Lausuntopyyntönne 4.4.2025 / YmV / kirjallinen lausuntopyyntö

SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITON LAUSUNTO KOSKIEN: LINTUDIREKTIIVIN TARKISTAMINEN VALKOPOSKIHANHEN JA MERIMETSON SUOJELUN OSALTA; ENNAKKOVAIKUTTAMINEN

Suomen Metsästäjäliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa seuraavaa:

Metsästäjäliitto pitää E-kirjeen sisältämiä Bernin sopimukseen ja EU:n lintudirektiivin liitteisiin liittyviä muutostarpeita perusteltuina ja kannattaa niiden edistämistä. Liiton näkemyksen mukaan Suomen tulee aktiivisesti vaikuttaa siihen, että muutokset saadaan toteutettua mahdollisimman tehokkaasti ja viivyttelemättä.

Voimassa olevan hallitusohjelman mukaan tarpeettomat metsästysrajoitukset elinvoimaisten lajien, kuten merimetson ja valkoposkihanhen osalta poistetaan, ja lajit siirretään metsästyslain piiriin. Huolehditaan samalla vahinkojen oikeudenmukaisesta korvaamisesta elinkeinonharjoittajille. Hallitus vaikuttaa siihen, että lajit siirretään lintudirektiivin tiukasti suojeltujen lajien listalta. Poikkeusluvalla haltuun otettujen lintujen lihaa on voitava hyödyntää.

Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan nämä hallitusohjelmatavoitteet ovat edelleen erittäin perusteltuja. Lajien kannat ovat tutkitusti metsästyksen kestäviä. Kummankin lintulajin aiheuttamat vahingot ovat kasvussa ja merkittävät erityisesti elinkeinonharjoittajille. Lisäksi valkoposkihanhen osalta nykyisen metsästyksen keinoin saatujen lintujen lihan hyödyntämisen kiellon voidaan katsoa olevan vastoin kansainvälisen biodiversiteettisopimuksen kestävän käytön periaatteita, minkä lisäksi lihan käytön kielto on myös vastoin kansalaisten oikeustajua.

Suomen tavoite tarkennettava

Metsästäjäliitto toteaa, että E-kirjeen sisällössä jää hieman epäselväksi, mikä asian suhteen on virallinen Suomen tavoite. Ensisijaisena vaihtoehtona Suomen kantaa koskevassa kohdassa pidetään lajien siirtämistä lintudirektiivin liitteeseen II/A eli metsästettäviksi lajeiksi. Toissijaisena vaihtoehtona esitetään lajien siirtäminen lintudirektiivin liitteeseen II/B eli metsästettäviin lajeihin, joilla on jäsenvaltiokohtainen poikkeus. Kuitenkin toisaalla tekstissä Suomen mainitaan ehdottavan siirtoa juuri liitteeseen II/B. Metsästäjäliitto huomauttaa, että E-kirjeessä on tärkeää selkeästi määrittää, mikä on Suomen ensisijainen tavoite liitesiirron suhteen.

Metsästäjäliiton mielestä näyttäisi selvältä, että lajien siirtäminen liitteeseen II/A olisi varmin ratkaisu lajien kannanhallinnan onnistumisen näkökulmasta. On kuitenkin pidettävä huolta, että jos esimerkiksi jäsenmaiden puuttuvan jäsenmaiden kannatuksen vuoksi vaihtoehto II/A ei mahdollisesti toteudukaan, on silloin toteutettava vaihtoehto II/B. Tämä vaatii asiassa Suomelta tarkoituksenmukaista harkintaa ja selkeää suunnitelmaa.

Kansallisen tason toimenpiteet

E-kirjeessä todetaan, että kyseisten lajien kantojen vähentäminen poikkeusperusteisesti ei onnistu. Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan jatkossa on kuitenkin pystyttävä rajoittamaan kantojen kasvua sekä pystyttävä tehokkaasti puuttumaan vahinkotilanteisiin. Lainsäädäntöä on siten muutettava kiireellisesti, jotta nykytilanne saadaan kohennettua paremmalle tasolle.

Tällä hetkellä Suomessa E-kirjeen mukaan lajeihin liittyvät haasteet johtuvat lintudirektiivin poikkeussääntelyn tiukasta tulkinnasta kansallisessa oikeuskäytännössä. Metsästäjäliitto näkee, että kansallisen lainsäädännön muutoksilla näitä ongelmia olisi mahdollista ratkaista. Samoin kansallisen lupaviranomaisen toiminnassa ja itse lupajärjestelmässä on myös kehitettävää.

Ruotsin malli poikkeamiseen

Suomelle hyvänä ja toimivana esimerkkinä Ruotsin metsästysasetuksessa on säädettynä valkoposkihanhiakin koskevana niin sanottu ”oma-aloitteinen suojametsästys” Tämä lintudirektiivin 9 artiklan mukaisella poikkeusluvalla tapahtuva lintujen ampuminen eli suojametsästys on sallittua ympäri vuoden (1.7.- 30.6.) metsästysoikeuden haltijoille oma-aloitteisesti tehtynä - erillistä etukäteislupaa ei siis tarvita. Suojametsästys voidaan aloittaa, kun valkoposkihanhia on vähintään viiden linnun parvi pellolla, josta satoa ei ole korjattu. Raportointi saaliista tehdään jälkikäteen. Ruotsissa kyseisessä jahdissa vuosittain ammutulla määrällä ei ole juuri vaikutusta kantaan tai sen kasvuun, mutta itse vahinkojen estämiseen kyllä, mikä on suojametsästyksen tarkoituskin.

Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan tätä Ruotsin mallin mukaista kansalliseen lainsäädäntöön tehtävissä olevaa muutosta ei ole Suomessa haluttu huomioida vaihtoehtona, kun kansallisia lainsäädäntömuutostarpeita selvitettiin. Tämä toimiva malli tuleekin ottaa välittömästi tarkasteltavaksi, sillä Ruotsi toimii saman lintudirektiivin ohjaamana kuin Suomikin.

Muu tyydyttävä ratkaisu

E-kirjeen mukaan Suomessa poikkeuslupia valkoposkihanhien kuoliaaksi ampumiseen ei voida nykyisin enää myöntää, sillä muuna tyydyttävänä ratkaisuna voidaan muodostuneen oikeuskäytännön myötä pitää paukkupatruunoilla tehtävää karkotusta. Metsästäjäliitto on eri mieltä menetelmän pidempiaikaisesta toimivuudesta ja erityisesti kustannustehokkuudesta: valkoposkihanhikannan kasvaessa ja vahinkojen lisääntyessä kalliita hanhienkarkottajia tarvitaan koko ajan lisää.

Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan metsästäjät olisivat sen sijaan halukkaita ampumaan hanhia ja estämään satovahinkoja, edellyttäen että poikkeuslupien saaminen ”kuolettavaan karkotukseen” onnistuisi joustavasti ja saaliin hyödyntäminen omassa taloudessa olisi mahdollista. Tämä olisi liiton näkemyksen mukaan sekä merkittävästi kustannustehokkaampaa että kestävän käytön mukaista eettistä saaliin hyödyntämistä.

Merkittävä tarve lisätutkimukselle olemassa

Metsästäjäliitto puolustaa vahvasti ”kuolettavaa karkotusta” kustannustehokkaimpana ratkaisuna. Aiheesta tehdyt kansainväliset tutkimukset myös tukevat tätä näkökulmaa: Esimerkiksi Norjassa ja

Ruotsissa tehdyt hanhitutkimukset (tutkimusviitteet alla) osoittavat kuolettavan karkotuksen toimivan tehokkaasti satovahinkojen kestävässä estämisessä. Kuolettavan karkotuksen laaja-alaisen käytön kustannustehokkuudesta Suomessa tulee liiton mielestä käynnistää mahdollisimman pian kattava tutkimushanke.

Lisäksi Metsästäjäliitto näkee tarpeelliseksi selvittää kevätaikaisen muun pesimälajiston häirintäkiellon ongelmallisuuden takia pienikaliiperisen luotiaseen ja äänenvaimentimen avulla tehtävän kuolettavan karkottamisen toimivuus. Kokemusperäisen arvioinnin pohjalta voidaan olettaa, että parvessa esiintyvät linnut reagoivat kuolevaan lajitoveriin karkkoamalla myös ilman aseen kovaa pamahdusta. Kokonaispelotevaikutusta saattaa edelleen vahvistaa metsästäjien samanaikainen läsnäolo ja liikkuminen hanhipellon läheisyydessä kuolettavassa karkotustarkoituksessa. Tämä vaikutuksen olemassaolo on nyt tarpeen meillä todentaa tutkimuksellisesti.

Lähdeluettelo:

Aarseth 2023. Complete seasonal surveillance of Greylag Goose (Anser anser) foraging behavior on dairy grassland and the effect of limited lethal scaring European Journal of Wildlife Research 69:53 https://doi.org/10.1007/s10344-023-01680-4

Klug PE, Shiels AB, Kluever BM, Anderson CJ, Hess SC, Ruell EW, Bukoski WP, Siers SR 2023. A review of nonlethal and lethal control tools for managing the damage of invasive birds to human assets and economic activities. Management of Biological Invasions 14(1): 1–44) https://doi.org/10.3391/mbi.2023.14.1.01

Månsson, J. 2017. Lethal scaring – Behavioral and short-term numerical response of graylag goose Anser anser. Crop Protection 96: 258–264.) http://dx.doi.org/10.1016/j.cropro.2017.03.001

Riihimäellä 9.4.2025

SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITTO – FINLANDS JÄGARFÖRBUND R.Y.

toimeksi saaneena:

Ere Grenfors
Luonnon- ja riistanhoitopäällikkö